

Vipava in okolica

Tekmovanje turistični vodnik

Avtorica: Anja Rakovič

Mentor: prof. Andrej Purgaj

Maribor, maj 2023

Kazalo

1.Uvod	3
2.Opis poti	4
3.Tehnični program	4
4.Opis odsekov poti	4
4.1 Dvorec Lanthieri	4
4.2 Stari Grad.....	5
4.3 Vinarski muzej	5
4.4 Izvir Hublja	5
4.5. Kosilo	6
4.6 Muzejska zbirka Ajdovščina.....	6
4.7 Vipavski križ	6
5.Kalkulacije.....	7
6.Viri	8
6.1 Viri Slik:	8

1.Uvod

Vipava je naselje z dobrimi 2.000 prebivalci (2020) in središče istoimenske občine, ki leži v zgornjem delu Vipavske doline, ob številnih izviri reke Vipave, ki ima kot edina reka v Evropi deltast izvir. Zaradi številnosti izvirov so prebivalci zgradili 25 mostov; najimenitnejši in najstarejši je most za Lanthierjevo graščino. Prav zaradi mnogih mostov pravijo kraju tudi slovenske Benetke. Domačini in prebivalci okoliških vasi pa Vipavi še danes radi rečejo kar trg. Pod tem imenom je kraj zapisan v dokumentu iz leta 1367, ko so tržani dobili pravico do svojega sejma. Prvi prebivalci Vipave so bili Kelti. Od tod tudi njeno ime; beseda Vipava izhaja iz dveh keltskih besed: »wip« (ta beseda pomeni dolina, pokrajina) in »ach« (skala, kamen), v prostem prevodu iz keltščine: dolina pod skalami. Arheološka odkritja pričaje, da je bila v Vipavi tudi rimska naselbina. O zgodovinski pomembnosti Vipave priča predvsem vrsta gradov. Tu so živele premožne plemiške družine: Herbersteini, Thurni, Edlingi, Baumkirchnerji in kot zadnja plemiška rodbina Lanthierji.

2.Opis poti

Skupino 8-ih dijakov in enega profesorja bo kombi čakal na parkirišču šole ob 8 uri. Nato sledi vožnja do Vipave, kjer bodo prispeli ob 10.45. Kombi jih bo odložil pred Glavnim trgom Vipava kamor se bodo sprehodili do dvorca Lanthieri kjer bodo imeli voden ogled vinske kleti in vinskega muzeja skupaj s vodenim ogledom mesta v katerem bodo videli Stari grad, izvir Vipave... Po ogledu sledi vožnja do izvira Hublja pri katerem bodo imeli kosilo v restavraciji pri izviru Hubelj. Po kosilu se odpeljejo do centra Ajdovščine, kjer jih čaka ogled Muzejske zbirke Ajdovščina. Po zanimivem ogledu jih še čaka vožnja do zadnje točke- Vipavski križ. Po sprehodu po vasici se izlet tudi zaključí in sledi vožnja domov.

3.Tehnični program

Ura	Aktivnosti
8.00-10.45	Odhod iz Maribora
10.45-12.30	Voden ogled dvorca Lanthieri+ voden ogled mesta
12.30-12.45	Vožnja do izvira Hublja
12.45-14.15	Kosilo v restavraciji pri izviru Hublja
14.15-14.20	Vožnja do Muzejske zbirke Ajdovščina
14.20-15.10	Ogled Muzejske zbirke
15.10-15.20	Vožnja do Vipavskega Križa
15.20-15.40	Ogled vasice
15.40-18.10	Vožnja domov

4.Opis odsekov poti

4.1 Dvorec Lanthieri

Na vipavskem glavnem trgu kraljuje prelep baročni dvorec, ki so ga grofje Lanthieri zgradili leta 1659.

Več stoletij je bil pomembno upravno, kulturno in družabno središče zgornje Vipavske doline. Zaradi odlične lege ob pomembni prometni povezavi, udobja, lepega parka in gostoljubnosti je dvorec v 17. in 18. stoletju gostil številne pomembne osebnosti, tudi vladarje in slovite umetnike, kot je denimo beneški komediograf Carlo Goldoni. Dvorec je bil pred nekaj leti temeljito obnovljen, v njem deluje Visoka šola za vinogradništvo in vinarstvo ter drugi pedagoški in raziskovalni programi Univerze v Novi Gorici. Dvorec je odprt za ogled.

4.2 Stari Grad

Na vzpetini nad Vipavo, na pobočju Nanosu, ki je bila naseljena že v prazgodovini, so Bogenski grofje okoli leta 1100 sezidali grad, imenovan tudi zgornji grad. Grad so upravljale različne rodbine, med njimi tudi baron Herberstein. Tu se je leta 1486 rodil in preživel otroštvo njegov sin Žiga Herberstein, ugledni habsburški diplomat in cesarjev odposlanec v Rusiji. V nemirnem 15. stoletju, ko so Vipavsko dolino ogrožali turški vpadi, je grad dobil obzidje. Leta 1528 so ga dobili v posest grofje Lanthieri, ki pa so bivali v spodnjem gradu in so težje dostopni zgornji grad ob koncu 16. stoletja opustili. Do ohranjenih ruševin starega gradu vodi pešpot, z gradu se odpre lep razgled na zgornjo Vipavsko dolino.

4.3 Vinarski muzej

V lepo obnovljenem stranskem krilu baročnega dvorca Lanthieri v Vipavi je urejen edinstven muzej, posvečen bogati zgodovini vinarstva v Vipavski dolini.

Danes vemo, da so Rimljani v prvih stoletjih našega štetja odločilno vplivali na takratni razvoj vinarske kulture, čeprav je bila vinska trta v Vipavski dolini razširjena že pred njihovim prihodom. Domači izobraženci so v 19. stoletju omogočili velik korak v razvoju vinogradništva in kletarjenja. Vinarski muzej Vipava predstavlja zgodovinski razvoj tehnoloških postopkov predelave grozdja.

Del muzeja je namenjen trsničarstvu, ki se v Vipavski dolini uspešno razvija že od začetka dvajsetega stoletja.

4.4 Izvir Hublja

Izvir Hublja je eden glavnih kraških izvirov v Vipavski dolini, pomemben tudi zaradi svoje neoporečnosti in čistosti, saj sodi med najbolj pitne vode v dolini. Ob zgornjem toku Hublja so že v 16. in 17. stoletju delovale kovačije za železo in fužine. Ob Hublju se je v tistem času razvijalo pravo industrijsko središče, ki je zametek današnje ajdovske industrije.

4.5. Kosilo

Gostilna Pri izviru Hublja ima zares prijetno lokacijo. Ima raznoliko ponudbo hrane katero bomo tudi mi poskusili po ogledu Vipave.

Tukaj lahko tudi ob lepem vremenu se posedali na prijetnem vrtu, senco vam bodo delala košata drevesa. V gostišču je prostora za 60 ljudi, na vrtu pa jih naenkrat lahko sedi 80.

4.6 Muzejska zbirka Ajdovščina

Na območju današnjega starega jedra mesta Ajdovščina je v času Rimljanov, v prvih stoletjih našega štetja stala cestna postaja Fluvio Frigido, ki je dobila ime po mrzlih vodah (Fluvius Frigidus). Rimljani so jo kasneje obzidali in spremenili v vojaški tabor, imenovan Castra. V muzejski zbirki Ajdovščina je na ogled stalna arheološka razstava Goriškega muzeja Fluvio frigido – Castra – Flovius – Ajdovščina, na kateri je predstavljena poselitev Ajdovščine od

prazgodovine do zgodnjega srednjega veka.

V stavbi muzeja je na ogled tudi stalna razstava fosilov ajdovskega zbiratelja in ljubiteljskega geologa Stanislava Bačarja. Zbirko sestavlja okoli 1200 fosilov iz vse Slovenije, med katerimi so tudi zelo redki primerki, nekateri tudi takšni, ki so bili na našem območju najdeni prvič na svetu.

4.7 Vipavski križ

Srednjeveško obzidano mestece Vipavski Križ je eden najlepših zgodovinskih kulturnih spomenikov v Sloveniji. Ko se pripeljete v zgornjo Vipavsko dolino, ga zlahka opazite. Z griča nad hitro cesto vas vabi, da raziščete njegove srednjeveške skrivnosti. Grad in med obzidje stisnjene hiše pričajo o času, ko je bilo to majhno mestece upravno in gospodarsko središče zgornje Vipavske doline. Po sprehodu skozi slikovite ulice lahko obiščete kapucinski samostan, ki hrani izjemno bogato knjižnico in številne baročne umetnine.

5.Kalkulacije

V ceno so vključene vstopnine, prevozi, kosilo in cene vodenja.

Najem kombija	60 EUR
Vstopnina Muzejska zbirka Ajdovščina	8 EUR (8 x 1 EUR)
Voden ogled dvorca Lanthieri, mesta	80 EUR (8 x 10,00 EUR)
Kosilo	80 EUR (8 x 10,00 EUR)
Cena vodenja za cel dan	100,00 EUR
SKUPAJ	328,00 (41 EUR na osebo)

Cene ne vključujejo spremljevalca.

6.Viri

<https://www.vipava.si/vsebina/krajsi-ogled-vipave>

https://kraji.eu/slovenija/vipava_lanthierijeva_grascina/slo

https://sl.wikipedia.org/wiki/Grad_Vipava

<https://www.vipavskadolina.si/si/odkrivaj/kraji/vipava>

https://sl.wikipedia.org/wiki/Vipavski_Kri%C5%BE

<https://brda-vipavskadolina-kras.si/znamenitosti/vipavski-kriz>

6.1 Viri Slik:

Slika 1:

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fkraji.eu%2F%2Fslovenija%2Fvipava_z_okolico%2F%2Fslo&psig=AOvVaw01PYzjoZayX5R_bs_DihAP&ust=1684422855260000&source=images&ecd=vfe&ved=0CBEQjRxxqFwoTCNDxiqDS_P4CFQAAAAAAdAAAAABAF

Slika 2:

https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fwww.noviglas.eu%2Fwp-content%2Fuploads%2F2022%2F05%2Fvipava-trg.jpg&tbnid=QAn_-QrEv6kKHM&vet=12ahUKEwj0IMbH0_z-AhVB6aQKHSajB48QMygDegUIARCyAQ..i&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.noviglas.eu%2Fvipavi-bodo-prenovili-glavni-trg%2F&docid=6ZusRDOt8yeEVM&w=1200&h=778&q=vipava%20gklabni%20trg&ved=2ahUKEwj0IMbH0_z-AhVB6aQKHSajB48QMygDegUIARCyAQ

Slika 3:

https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fwww.ung.si%2Fmedia%2Fimages%2F001_85A6779_Photo_Miha_Godec.max-1600x1200.jpg&tbnid=wqZL1Zb0e_JldM&vet=12ahUKEwjgmMig1vz-AhVwlv0HHRtDD6EQMygLegUIARDBAQ..i&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.ung.si%2F%2Fstudij%2Fstudentski-vodnik%2F%2Fsobe-lanthieri%2F&docid=yJvR_SXIo11M&w=1600&h=1066&q=dvorec%20lanthieri&ved=2ahUKEwjgmMig1vz-AhVwlv0HHRtDD6EQMygLegUIARDBAQ

Slika 4:

https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fwww.dnevnik.si%2F%2Fforig%2F2019%2F08%2F07%2F1200470.jpg&tbnid=pZh1vwJSK_j4jM&vet=12ahUKEwjuqJeb1vz-AhWb4bsIHRDwA6YQMygHegUIARDEAQ..i&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.dnevnik.si%2F1042894621&docid=NLA3j3Nz1tOnnM&w=800&h=533&q=vinski%20muzej%20vipava&ved=2ahUKEwjuqJeb1vz-AhWb4bsIHRDwA6YQMygHegUIARDEAQ

Slika 5:

https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fkvz.s3.eu-central-1.amazonaws.com%2F22212%2Fconversions%2F63c026c12f9eb-large.jpg&tbnid=VXXnqDT96BtvOM&vet=12ahUKEwiMwoyN1_z-AhX7gv0HHR1kAScQMygEegUIARC_AQ..i&imgrefurl=https%3A%2F%2Fkamzavikend.si%2F%2Ffideja%2Fstari-grad-vipava&docid=STwog5UoaWC9M&w=1440&h=1080&q=stari%20grad%20vipava&ved=2ahUKEwiMwoyN1_z-AhX7gv0HHR1kAScQMygEegUIARC_AQ

Slika 6:

https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fwww.druzinski-izleti.si%2Fimages%2Fartiki%2Fbig%2F000002%2Fhubelj_naslovna-2137.jpg&tbnid=Km3ogk-rFYKZxM&vet=12ahUKEwjYwKeH2Pz-AhU47LsIHAPXB6YQMygAegUIARCpAQ..i&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.druzinski-izleti.si%2Fregije%2Fgoriska%2Ffizvir-reke-hubelj.html&docid=FeLgv77gDkDE9M&w=619&h=700&q=izvir%20hubelj&ved=2ahUKEwjYwKeH2Pz-AhU47LsIHAPXB6YQMygAegUIARCpAQ

Slika 7:

https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fgoriskimuzej.si%2Fsystem%2Fimages%2F%2F1siZilsljwMTYvMTIvMDEvM2I2ZnowODNuOF9LYW1uaW5lX0lNR18wMDQzX3Jlc2l6ZS5qcGeiXSxbInAiLCJ0aHVtYlsljQ1MHg0NTBcdTAwM2UiXV0%2Fkamine_IMG_0043_resize.jpg%3Fsha%3Dca3d15829722cac8&tbnid=R0eHcUidvIXD9M&vet=12ahUKEwiH7_z02vz-AhUPi_0HHRcXBKAQMygDegUIARCxAQ..i&imgrefurl=https%3A%2F%2Fgoriskimuzej.si%2Fstalne-zbirke%2Fzbirka-ajdovscina&docid=h-3R_LcAcVniaM&w=450&h=300&q=muzajska%20zbirka%20ajdov%20C5%A1%C4%8Dina&ved=2ahUKEwiH7_z02vz-AhUPi_0HHRcXBKAQMygDegUIARCxAQ

Slika 8:

https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fwww.vipavskadolina.si%2Ffiles%2F12071%2Fmarjan-mocivnik-vipavski-kriz-8451-1920x10805a9ec67579edd.jpg&tbnid=5kg_20nT--5qrM&vet=12ahUKEwjCoOrJ3Pz-AhWp7rsIHeokCpoQMygAegUIARCvAQ..i&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.vipavskadolina.si%2Fsi%2Fodkrivaj%2Fkraji%2Fvipavski-kriz&docid=RDj9sOo3UYoDNM&w=1920&h=1080&q=vipavski%20kriz%20C5%BE&ved=2ahUKEwjCoOrJ3Pz-AhWp7rsIHeokCpoQMygAegUIARCvAQ